

Beleid ten aanzien van luizenproblematiek

- *Luizencontrole; richtlijnen voor leerkrachten en ,luizenouders‘.*

Doel: het beheersbaar maken van de luizenproblematiek (dus niet de behandeling).

Werkwijze: Eén keer per week worden alle kinderen gecontroleerd door twee ouders of door een ouder en de leerkracht op luizen en neten. Een luizencontrole duurt niet langer dan ongeveer 30 minuten per klas. Er wordt alleen gecontroleerd en niet behandeld. Bij het controleren wordt besmetting zoveel mogelijk voorkomen (van het ene op het andere hoofd), dus alleen kijken en niet kammen of verwijderen. De controle vindt waar mogelijk op vrijdag(-middag) plaats zodat er in het weekend ruim tijd is om kinderen luis- en netenvrij te krijgen. Bevindingen worden wekelijks doorgegeven aan de klassenleerkracht en door deze genoteerd in een logboekje (schrift) in de klas, zodat er inzicht ontstaat over de grootte en de spreiding van de luizenproblematiek.

- *Als er luizen of neten worden geconstateerd.*

Als er luizen of neten worden geconstateerd krijgen de ouders van de betreffende kinderen een berichtje per email waarin aangegeven staat wat is geconstateerd. Tevens wordt er het document „luizenbeleid“ meegestuurd. Een dag (bij vrijdagcontrole een weekend) nadat de luizen/neten zijn geconstateerd dient het kind **luizenvrij** op school te komen. Dit wordt gecontroleerd door de luizenouders, of waar dit onwerkbaar blijkt, door de klassenleerkracht. Is het kind niet luizenvrij, dan neemt (te allen tijde) de klassenleerkracht, en dus niet de luizenouder, telefonisch contact op met de ouder van het betreffende kind om te vernemen waarom het niet gelukt is het kind luizenvrij naar school te sturen. Eventueel wordt in samenspraak een plan van aanpak gemaakt. Gebeurt bij de volgende controle hetzelfde (na hercontrole nog steeds niet luizenvrij), ondanks de gemaakte afspraken, dan neemt de leerkracht opnieuw telefonisch contact op met de betreffende ouders om het kind op te laten halen en zo snel mogelijk, maar in ieder geval de volgende dag luizenvrij, weer naar school te brengen. Dit om de kans op besmetting zoveel mogelijk uit te sluiten.

- *Aanspreekpunten en nieuwe luizenouders.*

Nieuwe luizenouders worden aan de hand van dit overzicht ingewerkt. Aanspreekpunten over algemene zaken ten aanzien van luizen/neten(-bestrijding) zijn de wijkverpleegkundige en Ingrid Schonenberg (schoolarts).

Herzien d.d. 9 oktober 2014

Luizen, een probleem van ons allemaal

Wat is een luis?

De luis is een insect en valt onder de parasieten. De luis is een klein beestje, ongeveer 2 tot 3 mm groot, grijsblauw of, nadat hij bloed opgezogen heeft, roodbruin van kleur. Ze hebben een ander levend wezen nodig om te leven, om daar hun voedsel vandaan te halen. De hoofdluis is gevoelig voor een tekort aan voedsel. Hoofdluizen kunnen tussen 8-24 uur overleven zonder bloed te zuigen en de warmte van een mens, anders drogen ze uit en sterven ze. De luis is ook gevoelig voor temperatuur, een verhoogde lichaamstemperatuur van de gastheer zoals bij koorts vindt de luis niet prettig en ook overleven ze een lage temperatuur niet. Ze overleven maximaal 48 uur bij kamertemperatuur. De hoofdluis voedt zich uitsluitend met menselijk bloed, gemiddeld 3 tot 6 keer per dag. Dit geeft kleine wondjes en veroorzaakt soms jeuk.

Verder heeft een luis poten waarmee hij zich aan de haren vast kan klampen. Bijvoorbeeld bij schudden van het hoofd, haren kammen of wassen houdt de luis zich hiermee stevig vast.

Luizen en neten hebben vaak favoriete plekjes n.l. achter de oren, in de nek en op het kruin (maar het zit ook op andere plekken). Vaak heeft het kind daar dan al een rode hoofdhuid, omdat het heeft zitten krabben tegen de jeuk.

De vrouwtjes leggen ongeveer 6 tot 10 eieren (neten) per dag. Jonge neten zien eruit als zandkorreltjes (ongeveer ½ of 1 mm) en hebben een lichte kleur als ze leeg zijn (oude neten) en als er nog een luis in het netenzakje zit, heeft de neet een meer bruine kleur (nieuwe neten). De neten zitten ongeveer ½ tot 1 cm van de hoofdhuid aan de haren vast gekleefd (terwijl schilfertjes gewoon uit het haar te schudden zijn). Neten kun je niet even los krabben, ze zitten echt goed vast aan het haar en moeten er dan ook met de nagels worden afgehaald. Neten komen na ongeveer 8 a 10 dagen uit. De jonge luizen zijn na echt tot negen dagen weer volwassen, leggen eitjes en de cirkel is rond.

Hoe vindt besmetting plaats?

Denk niet, mij overkomt zoiets niet!

Helemaal mis. Hoofdluis kan bij ieder kind voorkomen, en ook bij broertjes, zusjes en ouders. Besmetting vindt in snel tempo plaats bijvoorbeeld op school, bij u thuis of bij vriendjes of vriendinnetjes. U hoeft zich niets te verwijten als uw kind hoofdluis heeft. Het is betrekkelijk onschadelijk, maar het kan jeuk geven. En door krabben kunnen er infecties ontstaan. Iedereen (volwassenen en kinderen) kan ze krijgen. Het krijgen van hoofdluis heeft helemaal niets te maken met lichamelijke hygiëne.

Een luis kan niet springen of vliegen, maar ze lopen over wanneer hoofden dicht bij elkaar komen. Kinderen tussen de 3 en de 12 jaar krijgen vaker hoofdluis omdat ze tijdens het spelen vaak letterlijk de hoofden bij elkaar steken. En hun huid is bovendien makkelijk te doorprikken. Een hoofdluis kan alleen op het hoofd overleven, ze sterven snel wanneer ze van hun "voedselbron" af zijn. Vanaf het moment dat ze van het hoofd af zijn, zijn ze echter dusdanig zwak dat een besmetting onwaarschijnlijk is. Overdracht via kammen, knuffels, beddegoed en kleding is nooit wetenschappelijk aangetoond.

Wat te doen preventief?

Kijk regelmatig uw kind na op hoofdluis, minimaal een keer per week. Er worden wel luizencontroles in de klassen uitgevoerd, maar wanneer zonder kammen gecontroleert wordt, is de kans groot dat er luizen over het hoofd gezien wordt. Controleren met een luizenkam/netenkam is 4 maal effectiever dan alleen visuele inspectie.

Daarom is het belangrijk het luizenkammen thuis met een speciale luizenkam (Nisska kam) uit te voeren. Dit doe je het beste 's avonds, want hoofdluizen leggen hun eitjes 's nachts. Als je kind overdag is besmet, en je spoort 's avonds de luizen op, kun je voorkomen dat ze eitjes leggen. Met de Nisska kam worden luizen goed verwijderd en gedeeltelijk ook neten. Attent zijn op jeuk op het hoofd. Vergeet u zelf en de overige familieleden niet te controleren.

Waarom jonge kinderen zo makkelijk luizen krijgen, weten de wetenschappers ook niet. Feit is, dat net als bij muggen, de een "lekkerder" is voor de hoofdluis dan de ander. Dit valt minimaal te beïnvloeden. Bijvoorbeeld door gebruik van etherische oliën. Bijvoorbeeld tea tree olie of lavendelolie elke dag 1 a 2 druppels in het haar geven. De effectiviteit ervan is wetenschappelijk wel niet bewezen.

Overigens: Wetenschappelijk onderzoek heeft wel aangetoond dat luizenzakken niet bijdragen aan het voorkomen van hoofdluis.

Mijn kind heeft luis!

Meldt dit direct bij de leerkracht en bel de ouders van de kinderen waar het veel mee speelt zodat deze alert kunnen reageren. Dit alles om zoveel mogelijk besmetting te voorkomen.

Nu moet u snelstmogelijk u kind behandelen en bij u zelf en de rest van u gezin ook controleren of u besmet bent.

Hoe komt u van de luizen af?

Er zijn verschillende manieren om luizen te bestrijden.

1 Nat uitkammen

- Het voordeel van de nat kam methode is dat het goedkoop is en geheel natuurlijk. Het nadeel is dat het erg arbeidsintensief is, en dat de kans dat je een luis over het hoofd ziet (en weer opnieuw moet beginnen) groot is.
- Zo gaat het uitkammen:
  - a. Kam gedurende 14 dagen elke dag het haar met een speciale luizenkam (Nisska kam), eventueel in combinatie met crèmespoeling. De crèmespoeling maakt het haar soepeler en belemmert de kleine luizen in hun beweging (zijn kunnen in die „soep“ niet snel weglopen).
  - b. Maak het haar door en door nat. Verdeel crèmespoeling door het haar.
  - c. Kam eerst met een gewone kam de klitten uit het haar.
  - d. Houd het hoofd voorover boven een wasbak of een stuk wit papier. Pak de speciale luizenkam en kam het haar van achter naar voren, tegen de hoofdhuid aan; start bij het ene oor en schuif, plukje voor plukje, na elke kam beweging op naar het ander oor.
  - e. Veeg tijdens de kambeurt de kam regelmatig af aan een witte papieren servet/keukenrol of zakdoek en kijk of je luizen ziet. Spoel gevonden luizen door de wc of wasbak.
  - f. Ga regelmatig over dezelfde gebieden heen voor de zekerheid. Let extra op haar dicht bij de hoofdhuid, achter de oren, in de nek en haar hangend over het voorhoofd. Om alle haren te kammen zijn ongeveer dertig slagen nodig, dat kost al gauw meer dan vijftien minuten, afhankelijk van het haar. Spoel vervolgens de crèmespoeling uit het haar.
  - g. Lukt het niet de neten in één keer uit te kammen, maak dan het haar nogmaals nat met een mengsel van warm water met azijn, dan laten de neten beter los. Je kunt de neten het beste uit het haar verwijderen door de haren met neten weg te knippen, of tussen de nagels de neten van het haar trekken.
  - h. Maak de luizenkam na gebruik van elk gezinslid steeds grondig schoon met water en zeep of door de kam 1 minuut in water uit te koken.
  - i. Blijf dit gedurende 14 dagen elke dag doen nadat de besmetting geconstateerd werd. Dit omdat als er een luis het overleefd deze vrolijk weer eitjes (neten) legt en u weer van voor af aan kunt beginnen.
- Netenhulsels die ver van de hoofdhuid (2,5 cm en meer) aan het haar vastzitten zijn leeg. De netenhulsels zijn vaak moeilijk te verwijderen. Hierdoor kan ten onrechte de indruk bestaan dat een kind niet behandeld is. Met een mengsel uit water en witte azijn (half water / half azijn) kunt u proberen de neten meer los te weken. De lijm waarmee de hulsjes aan het haar vastzitten, wordt daardoor opgelost en de netenhulsjes laten zich meestal uitkammen. Dan weet je ook zeker, dat 6-9 dagen later niet opnieuw larfjes eruit komen, die vervolgens ook eitjes gaat leggen.
- Het advies voor aanvullende maatregelen zoals het wassen van beddengoed, knuffels en kleding etc. is daarom ingetrokken door het RIVM. Er is namelijk geen wetenschappelijk bewijs voor de effectiviteit van deze maatregelen. Het belangrijkste is het zorgvuldige uitkamen en doden van luizen en neten op het hoofd van de besmette persoon. De luis overleeft niet lang zonder bloed en zonder de warme lichaamstemperatuur.

2 Hoofdluismiddel en kammen

- Omdat het uitkammen een tijdrovende procedure is, kiezen de meeste ouders echter voor een combinatie van het uitkammen en het gebruik van een hoofdluismiddel. Daardoor wordt de behandelingstijd in het geheel verkort, wat het zeker voor gezinnen met meer dan een kind haalbarer maakt.
- Bij de drogist of apotheek zijn verschillende hoofdluismiddelen te verkrijgen. Kiest u ervoor zo een product te gebruiken, moet u dit bij alle familieleden gaan gebruiken, bij wie u luizen en/of neten gevonden had. Volg gewoon de instructies volgens de bijsluiter. Er zijn verschillende anti-luizenmiddelen te koop gebaseerd op verschillende werkstoffen:
  - a. Dimeticon (merknamen: o.m. XTLuis, Silikom, Paranix, Prioderm Dimeticon, Item K.O, Ducray Itax, Kill&n balsem, Oxykal, Shampoux Film...). Dit is een silicoonachtige stof die een verstikkende film rond de luizen legt waardoor deze door een tekort aan zuurstof sterven. Er zijn 2 behandelingen nodig op dag 1 en op dag 8-10 om de levenscyclus van de hoofdluis te doorbreken. Het product doodt alleen de luizen en niet de eitjes (neten). Om de levenscyclus van de luizen te doorbreken is het dus belangrijk de behandeling te herhalen. Het product mag vanaf de leeftijd van 6 maanden worden gebruikt. Evenals de nat kam methode leidt een behandeling met dimeticon niet tot resistentieontwikkeling. Middelen op basis van dimeticon zijn mede daarom ook aanbevolen door het RIVM en dan specifiek een geregistreerd geneesmiddel.
  - b. Neem (merknamen: o.m. Licener). Dit extract zorgt er voor dat de adembuizen van de luis verstopt raken waardoor de zuurstoftoevoer onderbroken wordt. De luis zal binnen enkele minuten stikken. Het extract zal tegelijkertijd de eitjes (neten) van de luis omhullen, met een verstikkend gevolg. Daarbij zal ook het beschermingsschild van het eitje worden opengeboren. De jonge luis uit het eitje zal het niet overleven. Hierdoor zorgen deze producten volgens de producenten voor eliminatie van luizen en neten in slechts één behandeling.
  - c. Malathion, Permetrine en Depallethrine (merknamen: o.m. Prioderm, Radikal, Nix Crème Rinse, Para Spray). Deze zogenaamden pediculiciden kunnen nevenwerkingen veroorzaken zoals jeuk en irritatie

van de hoofdhuid. Tegen malathion en permethrine is de hoofdluis steeds vaker resistent (ongevoelig). Kinderen met hooikoorts, astma of eczeem kunnen gevoelig zijn voor één van de werkzame stoffen. Bovendien maakt chloor (zwembadbezoekers!) dat malathion niet eens werkt.